

Pippi Långstrump – medicin för missmodiga

Det har gått drygt 70 år sedan den första boken om dig gavs ut. Du dök helt plötsligt upp i Villa Villekulla med apa, häst och en kista med guldpenningar. Oj, vad du har roat och tröstat under alla år. Ett stort och varmt tack!

– Jag heter Pippilotta Viktualia Rullgardina Krusmynta Efraimsdotter Långstrump, dotter till kapten Efraim Långstrump, fordom havens skräck [...] Men jag kallas bara för Pippi!

Ja, så frejdigt presenterade sig världens starkaste barn. Hon var en främling som inte passade in i de vuxnas värld. Ett ensamkommande barn som flyttat in i ett ruckel tillsammans med en apa, häst och en kista med guldpenningar. Nio år var hon och skulle komma att bo där alldeles ensam.

Det tyckte Pippi egentligen var rätt skönt. ...”för på det viset fanns det ingen, som kunde säga till henne, att hon skulle gå och lägga sig, just när hon hade som allra roligast, och ingen som kunde tvinga henne att äta fiskleverolja, när hon hellre ville ha karameller.”

Pippi tyckte att stora människor aldrig hade roligt. De har tråkiga jobb, fåniga kläder, liktornar och kumminalskatt. Och inte kan de leka heller. Nä, att bli stur var absolut inget att stå efter. Därför tog Pippi krumelurpillen som hon fått av en gammal indianhövding. Hon sa:

– Fina lilla krumelur, jag vill inte bli stur.

Men Pippi var klar över att det kommer att se konstigt ut i framtiden.

– Tänk (sa hon till Annika och Tommy) om det kommer en tant och går förbi här nån gång om många, många år och får se oss springa omkring i trädgården och leka ...

Pippi har nu hunnit bli 70 år och springer fortfarande omkring och leker. Om det är någon som tycker att hon är liten till växten för att vara 70 år kommer hon att svara.

– Jag var större, när jag var mindre. Så är hon.

Det tisslades och tasslades upprört om hennes utseende. Så här beskriver Astrid Lindgren henne: ”Hennes hår hade samma färg som en morot och var flätat i två hårda flätor, som stod rätt ut. Hennes näsa hade samma färg som en mycket liten potatis, och den var alldeles prickig av fräknar. Under näsan satt en verkliga bred mun med vita friska tänder. Hennes klänning var rätt egendomlig. Pippi hade själv sytt den. Det var meningen att den skulle bli blå, men det blåa tyget räckte inte, så Pippi fick lov att sy

©Ingrid Vang Nyman/Saltkråkan AB.

dit lite röda tygbitar här och där. På hennes långa, smala ben satt ett par långa strumpor, den ena brun och den andra svart. Och så hade hon ett par svarta skor, som var precis dubbelt så långa som hennes fötter. De skorna hade hennes pappa köpt åt henne i Sydamerika, för att hon skulle ha litet att växa i.”

Men det som riktigt stack ut var apan som satt på den främmande flickans axel. Det var en liten markatta, klädd i blå byxor, gul jacka och vit halmhatt.

Pippi var ju också världsvan. Prinsessa på Kurrekurredudden som seglat på de sju haven. Hon pratade flera språk och visste hur saker och ting gick till i den stora världen. En del var överdrifter eller rena lögnar, som hon gärna medgav. Det var högtidsstunder när Pippi berättade för sina lekamrater om Rio, Egypten, Indien, Argentina och Guatemala.

Ingenting var främmande för Pippi. Att ligga med fötterna på huvudkudden var inte konstigt för det gjorde

man i Guatemala. Gå baklänges var inte heller konstigt för det gjorde man i Egypten. Och för att inte tala om människorna som går på händer.

Det var verkligen en främmande fågel som hade flyttat in.

Pippi är mäktig, stark och rik. Hon grep in i vardagliga händelser utan att tveka. Hon läxade upp mobbare och muntrade upp en gammal deprimerad tant.

Pippi bannade en hästplågåre. Hon kom farande som en blix till hästens undsättning och kastade hästplågåren upp i luften. Och skulle egentligen vilja rappa till honom med piskan men valde i stället att bryta sönder den.

Eller när Pippi fick besök av två tjuvar – Dunder Karlsson och Blom – som försökte stjäla hennes pengar. Men hon upptäckte vad som var på gång, visade sin styrka och band fast dem. Sedan gjorde hon det oväntade. Hon bjöd upp Dunder Karlsson till dans med musik av Blom, som fick spela på kam. Och det blev en ma-

ratondans till klockan tre på natten. Dunder Karlsson fick beröm för sin dans. Tjuvarna blev som förändrade. De blev mänskliga. De blev godhjärtade.

Pippi tar ingen skit. Låter sig inte hunsas. Exempel är när hon mötte den fine herrn som hade tänkt lägga beslag på Villa Villekulla. Han uppträdde mycket arrogant och elakt. Men Pippi gav svar på tal. Och när Tommy och Annika skrattade åt Pippis rapphet och humor hände det sig att den fine herrn började slå Annika. Men det skulle han inte gjort. Pippi grep resolut in. Klippte till honom och kastade upp honom i luften.

Den första boken om Pippi Långstrump kom ut för 70 år sedan. Men figuren Pippi Långstrump fanns i Astrid Lindgrens muntliga berättelser långt innan. Under flera år var det en högtidsstund för dottern och hennes kamrater när hon berättade om Pippis olika upptåg. Det fanns ett skrivet manuskript redan 1944, som hon skickade till Bonniers, men som förslaget vägrade ge ut.

Pippi Långstrump togs emot med öppna armar. Böckerna blev omåttligt populära och har översatts till 70 språk och sålts i 60 miljoner exemplar. De enskilda berättelserna är som vattendroppar som bildar bäckar, formar sjöar och stora hav och ingår i den stora berättelsen om ett annat, öppnare och mer tolerant samhälle.

Det har skrivits flera avhandlingar om Pippi. Hon har analyserats och tolkats av filosofer och forskare. Det har gjorts spelfilmer, TV-serier och oräkneliga teateruppsättningar. Hon har fångat miljontals människor.

Och det kommer hon att fortsätta att göra.

Men det var inte alla som älskade Pippi. Flera, inom den så kallade kulturella och akademiska eliten, tog kraftigt avstånd. En av landets ledande professorer i psykologi – professor John Landqvist – hade inget gott att säga om varken Pippi Långstrump eller Astrid Lindgren. Han ansåg Pippi vara ett sinnessjukt barn som den svenska kulturen måste skyddas ifrån. Han lär ha haft större förståelse för nazismens disciplineringsideal än för Pippis frihetsideal. Han fick anhängare som varnade för faran med att läsa Pippi Långstrump och den liberala och mjuka uppfostran som Astrid Lindgren förespråkade.

Flera som angrep Astrid Lindgren kom också att ivrigt försvara rätten att aga barnen i skolan. Astrid vände sig som alla vet mot agan.

– Det är inte hårda tag och ovillkorlig lydnad som behövs. Ge barnen kärlek, mera kärlek och ännu mera kärlek, så kommer folkvettet av sig själv, sa Astrid.

För barnen är Pippi Långstrump inte bara ett barn som gör en massa roliga hyss och upptåg och som man skrattar gott åt. Pippi kan man ha under huvudkudden. Hon tröstar och inger hopp. Hon är medicin för missmodiga, maktlösa och nedstämda. Pippi är sinnebilden för ”girl power”. Hon är den goda maktmänniskan, som ger barns längtan efter makt ett ansikte. Pippi gör uppror mot de vuxnas orimliga krav på absolut lydnad och på hur barn skall vara. Hennes motto är: Låt dig inte tryckas ned! Var modig! Stå emot! Ta ingen skit!

©Ingrid Vang Nyman/Saltkråkan AB.

Pippi har påverkat en hel värld. Hon har vänner överallt och är inte så ensam, som Annika och Tommy trodde att hon var, när hon satt där vid bordet med huvudet lutat mot armarna och stirrade drömmande på ett litet ljus som stod framför henne med fladdrande låga. Det utspelade sig i avslutningsscenen i boken Pippi i Söderhavet. Annika sade med darr

på rösten:

– Hon ser så ensam ut på nåt vis.

Tommy infogade:

– Om hon ville titta hitåt, så skulle vi vinka åt henne.

”Men Pippi bara stirrade framför sig med drömmande ögon. Så släckte hon ljuset.”

Vi älskar dig!

Bengt Starrin

Professor och krönikör

bengt@starrin.nu

QR-koden visar filmklippet
”Här kommer Pippi Långstrump”, 1:05 min.
Filmkälla: www.youtube.com